

Nr 958

Av herr **Eliasson** i Sundborn m. fl., i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 173, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 31 maj 1963 (nr 268) om igångsättningstillstånd för byggnadsarbete.*

(Lika lydande med motion nr 809 i Första kammaren)

Byggnadsbehovet kommer under överskådlig tid att vara stort. Bostadsbristens avhjälpande kräver stora insatser av bl. a. arbetskraft. Bristen på denna produktionsfaktor har emellertid varit så stor att det bedömts som nödvändigt att med arbetskraftssituationen som kriterium göra vissa reglerande ingripanden från statsmakternas sida.

Vid införande av lagen den 29 maj 1964 angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 31 maj 1963 om igångsättningstillstånd för byggnadsarbete var arbetskraftssituationen ännu inte sådan att ett så kraftigt ingrepp som skedde kunde betecknas som nödvändigt. Sedan dess har emellertid arbetskraftsbristen förvärrats. Man kan dessutom vänta att situationen kommer att bli ännu allvarligare för vissa regioner.

En ytterligare utvidgning av den fullmakt, som regeringen begärde vid fjolårets riksdag och då också erhöll av riksdagens majoritet, borde inte vara nödvändig i en sund och stabil ekonomi. En fullmakt av det utvidgade slag som nu föreslås bör endast komma i fråga i krissituationer.

Resultatet av den ekonomiska politik som förts har blivit en inflation som inte visar tecken att avmattas. Från regeringens sida har inte visats tillräckligt intresse för åtgärder mot inflationen.

En bidragande orsak till den inflationistiska utvecklingen är att finna i den ekonomiska överhettningen i vissa regioner — storstadsregionerna och i synnerhet i Stockholm. I de överhettade regionerna är bristen på arbetskraft betydande. Enligt arbetsmarknadsstyrelsen tyder de senast tillgängliga uppgifterna på en viss skärpning av arbetskraftsbristen. Av allt att döma kommer denna bristsituation att bestå under det kommande året då inga lokaliseringpolitiska åtgärder vidtagits som kan eliminera den bristande balansen i de överhettade regionerna under den närmaste tiden. Det torde därför vara nödvändigt med åtgärder som ger möjligheter till vissa prioriteringar bland olika byggnadsprojekt inom storstadsregionerna.

Arbetsmarknadsstyrelsen och byggarbetsmarknadens parter har vidtagit åtgärder för att på frivillighetens väg få till stånd en lämplig sysselsättningsplanering. Man har utarbetat anvisningar för länsarbetsnämndernas

och byggarbetsnämndernas åtgärder. Enligt anvisningarna skall länsarbetsnämnderna insamla uppgifter och utarbeta underlag som gör det möjligt att bedöma sysselsättningsutveckling och investeringsutveckling under både det närmaste året och för en längre tidsperiod. Byggarbetsnämnderna skall utifrån detta material uttala sig om olika lämpliga igångsättningstider för de olika byggnadsobjekten. Länsarbetsnämnderna skall sedan lämna byggherrarna en rekommendation.

Som arbetsmarknadsstyrelsen framhåller bör den eftersträvade balansen på byggarbetsmarknaden kunna uppnås med den samverkan som organiseras mellan länsarbetsnämnder, byggarbetsmarknadens parter och kommunerna. Det finns inte anledning att ändra gällande lagstiftning innan den na försöksverksamhet med frivillig prioritering fullt ut prövats och verkat en tid.

Den utvidgning av fullmakten som föreslås i propositionen är av betydande omfattning. Inte endast "allvarlig brist på arbetskraft" skall enligt förslaget vara villkor för regeringens ingripande utan även "annat avsevärt hinder för byggnadsverksamheten". Departementschefen säger att med "annat avsevärt hinder än brist på arbetskraft avses bl. a. brist på krediter". Knappa kapitalresurser skulle även om det finns arbetskraft kunna bli ett motiv för regeringen att förordna att byggnadsarbete av visst slag icke må påbörjas utan igångsättningstillstånd. Därigenom ges en fullmakt att stoppa byggenkap var som helst i landet, då kapitalresurserna är knappa. Detta tillsammans med det föreslagna borttagandet av begränsningen "inom ett visst område" ger regeringen ett lokaliseringspolitiskt instrument som riksdagen inte bör avhända sig. Man kunde då få en utveckling som inte vore i överensstämmelse med riksdagens lokaliseringspolitiska intentioner. Dessutom har regeringen redan stora möjligheter att via kreditmarknaden påverka byggnadsmarknadens kapitalförsörjning. De möjligheter som ges den vägen torde inte behöva kompletteras genom att knappheten på kapital lägges till grund för en utvidgning av igångsättningstillståndslagen för byggnadsarbete. Om man inte lyckats uppnå sina intentioner på kreditmarknaden bör detta inte kompenseras genom kungliga fullmakter på något annat område.

Det finns alltså inte anledning bifalla de ändringar av gällande lagstiftning som föreslås av Kungl. Maj:t. Som ovan framgått har den förda politiken lett fram till en sådan bristsituation vad gäller arbetskraft att en prioritering mellan byggnadsprojekt är nödvändig. Tvärtemot vad som angavs vid beslutet om lagens införande tycks man vara tvingad till att behålla lagstiftningen under den närmaste tiden. Endast arbetskraftskriteriet är därvid relevant. Konungens rätt att förordna bör också inskränka sig till ett begränsat område. Med dessa avgränsningar får man ett instrument att vidtaga åtgärder för att skapa balans på arbetskraftssidan och dämpa in-

flationstrycket inom de mest överhettade regionerna. Detta är skälet till att vi kan acceptera en förlängning av den nu gällande lagen om igångsättningstillstånd för byggnadsarbete. Förlängningen bör endast gälla ett år; från den 1 januari 1966 till utgången av 1966.

Propositionens förslag om utvidgning av fullmakten bör alltså enligt vår mening avslås.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställas,

att riksdagen vid behandling av propositionen nr 173 måtte avslå propositionen samt besluta om förlängning till utgången av år 1966 av lagen den 29 maj 1964 angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 31 maj 1963 om igångsättnings- tillstånd för byggnadsarbete.

Stockholm den 23 november 1965

Lars Eliasson
i Sundborn

Nils G. Hansson
i Skegrie

John Eriksson
i Bäckmora

Sten G. W. Wahlund

Sven Vigelsbo

Gustaf Svensson
i Vä